Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ziņošanas pienākumu pielāgošanu vides politikas jomā un ar ko tāpēc groza Direktīvu 86/278/EEK, Direktīvu 2002/49/EK, Direktīvu 2004/35/EK, Direktīvu 2007/2/EK, Direktīvu 2009/147/EK un Direktīvu 2010/63/ES, Regulu (EK) Nr. 166/2006 un Regulu (ES) Nr. 995/2010, kā arī Padomes Regulu (EK) Nr. 338/97 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2173/2005"

(COM(2018) 381 final – 2018/0205(COD))

(2019/C 110/19)

Ziņotājs: **Vladimír NOVOTNÝ (CZ-I)**

Apspriešanās	Eiropas Parlaments, 11.6.2018.
	Padome, 22.6.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants, 192. panta 1. punkts, 207 un 304. pants
Biroja lēmums	17.4.2018. (paredzot atzinuma pieprasījumu)
Atbildīgā specializētā nodaļa	Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	5.10.2018.
Pieņemts plenārsesijā	12.12.2018.
Plenārsesija Nr.	359
Balsojuma rezultāts	208/1/2
(par/pret/atturas)	

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu par ziņošanas pienākumu pielāgošanu vides politikas jomā un pauž cerību, ka tas uzlabos ziņojumu un to izstrādes pārredzamību, nodrošinās empīrisku pamatu vides politikas efektivitātes novērtēšanai, vienkāršos procedūras un mazinās administratīvo slogu Komisijai un dalībvalstīm.

1.2. EESK pilnīgi atbalsta Eiropas Komisijas jauno pieeju, kura tiek piemērota ziņošanai vides jomā un kuras pamatā ir kardināla to procedūru modernizācija, kas vajadzīgas datu vākšanai, ziņošanai un turpmākai vides novērtēšanai, izmantojot *INSPIRE* un *Copernicus* sistēmas, datu pārraidi reāllaikā un to elektronisku apstrādi. EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikums atbilst labāka regulējuma pieejai un *REFIT* programmai.

1.3. EESK iesaka izmantot Eiropas Vides aģentūras (EVA) centrālās datubāzes, lai datus un informāciju par vidi sasaistītu ar ģeogrāfiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem datiem un interpretētu tos kopumā.

1.4. EESK atkārtoti aicina iesaistīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas vides ziņojumu izstrādē un apspriešanā dalībvalstīs.

1.5. EESK uzskata, ka pielāgošanās pārmaiņām specifiskajā vides ziņojumu sniegšanas prasību jomā dod labākus rezultātus nekā stingri standartizētu, universālu risinājumu izmantošana, ja vien tiek saglabāta augsta vides datu un ziņojumu kvalitāte.

1.6. EESK ir pārliecināta, ka vides jomā īstenoto ziņošanas darbību un vides datu turpmākas apstrādes un novērtēšanas prasību atjaunināšana lielā mērā palīdzēs sasniegt mērķus, kas paredzēti Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija).

1.7. EESK aicina ES dalībvalstu valdības, iestādes un aģentūras, Eiropas Komisiju un Eiropas Vides aģentūru pastiprināt centienus, lai uzlabotu vides ziņojumu un informācijas pieejamību, skaidrību un informatīvo vērtību plašām pilsoniskās sabiedrības aprindām un organizācijām, kas nodarbojas ar šiem jautājumiem.

1.8. EESK iesaka nākotnē turpināt regulāri izvērtēt un pārskatīt *acquis* par datu ieguvi, informāciju un ziņošanu vides jomā, lai saīsinātu intervālu starp datu ieguvi, apstrādi un publicēšanu un palielinātu to pieejamību, pārredzamību un skaidrību.

1.9. EESK aicina vides aizsardzības organizācijas savās valstīs vai reģionos aktīvāk veicināt sabiedrības izpratni par vides situāciju. Komiteja mudina Komisiju veicināt šo procesu un piešķirt minētajām organizācijām attiecīgu finansējumu.

2. **Komisijas dokuments**

2.1. Komisija 2017. gadā publicēja visaptverošu izvērtējumu par vides ziņošanas prasību atbilstības pārbaudi. Pārbaudē tika aplūkots 181 ziņošanas pienākums, kas noteikts 58 ES vides tiesību aktos.

2.2. Šī transversālā un visaptverošā ziņošanas pienākumu analīze ([1]) tika veikta, lai palielinātu pārredzamību, nodrošinātu empīrisku pamatu turpmākiem izvērtējumiem un vienkāršotu un mazinātu administratīvo slogu dalībvalstīm un Komisijai.

2.3. Attiecīgo tiesību aktu atsevišķs izvērtējums parādīja, ka ir iespējams veikt uzlabojumus saistībā ar ziņošanas pienākumiem, kas noteikti šādos tiesību aktos:

— Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK ([2]) par vides troksni ([3]),

— Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK ([4]) par atbildību vides jomā ([5]),

— Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK ([6]) par *INSPIRE* (Telpiskās informācijas infrastruktūru) ([7]),

— Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK ([8]) un Padomes Direktīva 92/43/EEK ([9]) – ES Putnu direktīva un Dzīvotņu direktīva ([10]),

— Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/63/ES ([11]) par zinātniskiem mērķiem izmantojamiem dzīvniekiem ([12]),

— Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 166/2006 ([13]) par Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistru (*E-PRTR*) ([14]),

— Padomes Direktīva 86/278/EEK ([15]) par notekūdeņu dūņām,

— Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 ([16]) par kokmateriāliem,

([1]) SWD(2017) 230.
([2]) OV L 189, 18.7.2002., 12. lpp.
([3]) SWD(2016) 454.
([4]) OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.
([5]) SWD(2016) 121.
([6]) OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.
([7]) COM(2016) 478 un SWD(2016) 273.
([8]) OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.
([9]) OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.
([10]) SWD(2016) 472 final.
([11]) OV L 276, 20.10.2010., 33. lpp.
([12]) COM(2017) 631 un SWD(2017) 353.
([13]) OV L 33, 4.2.2006., 1. lpp.
([14]) SWD(2017) 711.
([15]) OV L 181, 4.7.1986., 6. lpp.
([16]) OV L 295, 12.11.2010., 23. lpp.

— Padomes Regula (EK) Nr. 338/97 ([17]) (*Cites*),

— Padomes Regula (EK) Nr. 2173/2005 ([18]) par meža tiesību aktu ieviešanu, pārvaldību un tirdzniecību (*FLEGT*).

Pašlaik notiek process, lai pielāgotu Eiropas Komisijas jaunākos, 2018. gadā iesniegtos priekšlikumus par dzeramo ūdeni, noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem, notekūdeņu atkalizmantošanu un vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem.

2.4. Pamatojoties uz šo izvērtējumu, tika izstrādāts priekšlikums par atsevišķo tiesību aktu, kas attiecas uz vides ziņojumiem, pielāgošanu un detalizēts plāns ierosināto grozījumu īstenošanai.

2.5. Priekšlikuma mērķis ir optimizēt ES tiesību aktos jau noteiktos pienākumus attiecībā uz ziņošanu, pārredzamību un īstenošanas uzraudzību, vienlaikus ievērojot nepieciešamības, subsidiaritātes un samērīguma principus. Ar priekšlikumu ir paredzēts arī saskaņot attiecīgo tiesību aktu prasības un uzlabot ES politikas īstenošanas empīrisko pamatu.

2.6. Priekšlikumā ir ietverti pasākumi, ar kuriem uzlabot pārredzamību un subsidiaritāti (astoņos tiesību aktos), vienkāršot vai atcelt ziņošanas pienākumus (septiņos tiesību aktos), pielāgot ziņošanas termiņus (trijos tiesību aktos), vienkāršot ES mēroga pārskatus un precizēt ES iestāžu lomu (astoņos tiesību aktos), kā arī sagatavoties turpmākiem izvērtējumiem (piecos tiesību aktos).

2.7. Priekšlikums palīdz valstu līmenī nodrošināt sabiedrības piekļuvi skaidrai informācijai par vidi. Tādējādi tas vairos sabiedrības informētību par norisēm vides jomā Eiropā kopumā, kā arī palīdzēs valstu publiskajām iestādēm risināt pārrobežu jautājumus. Priekšlikums, domājams, arī samazinās dalībvalstīm radīto slogu, stiprinās subsidiaritāti un nodrošinās, ka informācija par īstenošanu ir plašāk pieejama sabiedrībai.

3. **Vispārīgas piezīmes**

3.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ziņošanas pienākumu pielāgošanu vides politikas jomā ([19]) kā būtisku soli virzībā uz vides ziņojumu izstrādes un iesniegšanas procesa vispārēju modernizāciju. Komiteja atbalsta *INSPIRE* un *Copernicus* sistēmu un elektronisku datu apstrādes rīku izmantošanu, datu pārraidi reāllaikā un saziņas pilnveidi, proti, pāreju no oficiāliem rakstiskiem ziņojumiem uz dinamisku centrālu datubāzu izveidi Eiropas Komisijas un Eiropas Vides aģentūras līmenī. Atbalstot Komisijas viedokli un regulas priekšlikuma formulējumu, EESK arī norāda, ka runa ir par tīri procesuālām, nevis būtiskām izmaiņām dažādos juridiskos dokumentos par vides rādītāju atlasi, reglamentēto vielu sarakstu un to robežvērtībām.

3.2. EESK uzskata: ja vides ziņojumu izstrādes un iesniegšanas procedūras tiks vienkāršotas un saskaņotas, šie ziņojumi kļūs efektīvāki un pārredzamāki. EESK pauž cerību, ka priekšlikums palīdzēs mazināt ar ES vides tiesību aktos noteiktajām ziņošanas prasībām saistīto slogu un izmaksas, kā arī ievērojami saīsināt intervālu starp datu ieguvi un publicēšanu.

3.3. EESK uzskata, ka ir būtiski uzlabot ne tikai ziņojumu pieejamību, bet arī šo ziņojumu un lielai daļai pilsoniskās sabiedrības sniedzamās informācijas skaidrību. Komiteja atkārtoti uzsver, ka pilsoniskajai sabiedrībai ir ļoti svarīga loma, jo tā ne vien izmanto vides informāciju, bet arī aktīvi piedalās datu vākšanā un apkopošanā un informācijas un ziņojumu apspriešanā. Šajā saistībā EESK uzsver, cik svarīgi ir novērtēt ietekmi uz vidi un nodrošināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību diskusijās par šo jautājumu.

([17]) OV L 61, 3.3.1997., 1. lpp.
([18]) OV L 347, 30.12.2005., 1. lpp.
([19]) COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD).

3.4. Uz priekšlikumu pārskatīt vairākus spēkā esošus tiesību aktus attiecas Komisijas Normatīvās atbilstības un izpildes programma (*REFIT* ([20])). EESK ir pieņēmusi atzinumu par programmu *REFIT* ([21]), kurā tā pauž bažas par trūkumiem, kas konstatēti ietekmes uz vidi novērtējumos, un uzsver vajadzību pēc integrētas un līdzsvarotas sociālās, ekonomiskās un vides dimensijas analīzes.

3.5. Atzinumā par tematu "ES vides politikas īstenošanas pārskats" ([22]) Komiteja uzsver, ka būtiska nozīme ir pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanai lēmumu pieņemšanas un pārskatīšanas procesos, un tas attiecas arī uz tiesību aktu pārskatīšanu vides ziņojumu jomā.

3.6. Eiropas Komisijas priekšlikumā ir iekļautas mijnorādes uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/4/EK ([23]) par vides informācijas pieejamību un Direktīvu 2007/2/EK par telpiskajiem datiem, kā arī nodrošināta saskanība ar šajās direktīvās paredzētajām prasībām. EESK ir pieņēmusi atzinumu "Tiesu pieejamība valstu līmenī saistībā ar pasākumiem, ar kuriem īsteno ES tiesību aktus vides jomā" ([24]), kurā tā uzsver Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija) nozīmi.

3.7. EESK vērš uzmanību uz faktu, ka Eiropas Komisijas priekšlikums attiecas tikai uz vides ziņojumiem saskaņā ar ES tiesību aktu prasībām, taču ievērojamu skaitu vides ziņojumu brīvprātīgi iesniedz uzņēmumi, arodbiedrības, pilsētas, pašvaldības, citas organizācijas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

3.7.1. Kā šādu brīvprātīgu pasākumu, tostarp vides ziņojumu, piemērus var minēt korporatīvos ziņojumus saskaņā ar Globālās ziņošanas iniciatīvu (*GRI*), arodasociāciju ziņojumus, piemēram, saskaņā ar iniciatīvu par atbildīgu attieksmi (*CEFIC*) ķīmiskajā rūpniecībā, un ziņojumus saskaņā ar korporatīvas sociālās atbildības koncepciju, kuri bieži ietver vides elementus.

3.7.2. Ietekmes uz vidi novērtējumi un ar tiem saistītā informācija tiek publiskota arī vides vadības sistēmas (*EMS*) un vides vadības un audita sistēmas (*EMAS*) kontekstā.

3.7.3. Pilsoniskās sabiedrības organizāciju aktīvā loma ziņojumu izskatīšanā šajos kontekstos jau sen ir apliecinājusi savu vērtību, palielinot gan pilsoniskās sabiedrības, gan uzņēmumu uzticēšanos. Vietējā un starptautiskā līmenī ietekmes uz vidi novērtēšanas procedūras tiek piemērotas arī vides informācijas jomā.

4. **Īpašas piezīmes**

4.1. *Pārredzamības un subsidiaritātes uzlabošana*

EESK uzskata, ka Eiropas Komisijas priekšlikums uzlabo pārredzamību un nodrošina sabiedrībai ērtāku piekļuvi vides informācijai, vienlaikus saglabājot subsidiaritāti.

4.2. *Ziņošanas pienākumu vienkāršošana vai atcelšana*

EESK uzskata, ka administratīvā sloga mazināšanas nolūkā būtu lietderīgi vienkāršot vai atbilstoši aizstāt tekstuālas informācijas ziņošanas procesu un koncentrēties uz to, lai uzlabotu informācijas pieejamību sabiedrībai. EESK aicina Eiropas Komisiju uzsākt darbu, lai izveidotu virkni jaukta veida svarīgāko vides rādītāju, kas būtu skaidri visu ES valstu sabiedrībai. Tas ļautu vieglāk apzināt viedokļus par vides aizsardzību katrā valstī vai reģionā un stimulēt iniciatīvas, kas varētu radīt pozitīvas pārmaiņas.

([20]) http://ec.europa.eu/info/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less_lv
([21]) EESK atzinums par tematu "*REFIT* programma" (OV C 230, 14.7.2015., 66. lpp.).
([22]) EESK atzinums "ES vides politikas īstenošanas pārskats" (OV C 345, 13.10.2017., 114. lpp.).
([23]) OV L 41, 14.2.2003., 26. lpp.
([24]) EESK atzinums par tematu "Tiesu pieejamība valstu līmenī saistībā ar pasākumiem, ar kuriem īsteno ES tiesību aktus vides jomā" (OV C 129, 11.4.2018., 65. lpp.).

4.3. *Ziņošanas termiņu pielāgošana*

EESK atbalsta ierosinājumu pilnveidot trokšņu karšu un rīcības plānu iesniegšanas termiņus saskaņā ar Direktīvu 2002/49/EK ([25]), atvēlēt pietiekamu laiku rīcības plānu sabiedriskai apspriešanai un stiprināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, pārskatot vai pārstrādājot rīcības plānus. EESK atbalsta līdzīgus risinājumus arī citos tiesību aktos, ja vien netiek pazemināta vides datu un ziņojumu kvalitāte un pieejamība.

4.4. *ES mēroga pārskatu vienkāršošana / iestāžu lomas precizēšana*

EESK uzskata, ka ir jāprecizē un konkrētāk jānosaka Komisijas un Eiropas Vides aģentūras loma attiecīgajos ziņošanas procesos.

4.5. *Gatavošanās turpmākiem izvērtējumiem*

EESK atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisijas veiktajā izvērtējumā ir atklāti vairāki dublēšanās gadījumi, trūkstoši savienojumi un nebūtiskas prasības gan attiecībā uz datiem, gan ziņošanas struktūru un ziņošanas biežumu, kā arī citi ar prasību efektivitāti saistīti trūkumi. EESK ir pārliecināta, ka turpmāk tiks atklāti vēl citi trūkumi. Tāpēc Komiteja iesaka regulāri izvērtēt *acquis* darbību šajā jomā. Komisijai būtu jāveic izvērtējumi un jāprasa, lai dalībvalstis sniedz šiem izvērtējumiem vajadzīgo informāciju. Atzinumā SC/045 "Laika pārbaudījumu izturēt spējīgi tiesību akti" ([26]) EESK ir sniegusi ieteikumus, kā rīkoties attiecībā uz turpmākiem tiesību aktiem.

4.6. *Dati kontekstā*

EESK iesaka Eiropas Vides aģentūras centrālās datubāzes strukturēt tā, lai vides dati un informācija būtu saistīta ar ģeogrāfiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem datiem, tādējādi ļaujot interpretēt datus visaptveroši un objektīvi. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus ieviest labāku regulējumu, lai mazinātu administratīvo slogu, pārskatot Regulā (EK) Nr. 166/2006 par Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistru (*E-PRTR*) paredzētos ziņošanas pienākumus, konkrēti, pienākumus, kam ir ierobežota nozīme. Tajā pašā laikā EESK norāda uz vajadzību ievērot konfidencialitātes principu attiecībā uz dažiem komercnoslēpumiem, lai gan tas nedrīkstētu radīt šķēršļus vides ziņojumu un datu pārredzamībai un pieejamībai.

4.7. *Dažas selektīvas izmaiņas*

EESK uzskata, ka ierosinātās izmaiņas nākotnē būtu jāpielāgo konkrētu tiesību normu, ar kurām tiek ieviestas ziņošanas prasības vides jomā, specifikai, nevis jāizmanto standartizēti, universāli risinājumi. EESK atbalsta arī ziņošanas termiņu saskaņošanu starp Direktīvu 2009/147/EK (Putnu direktīva) un Direktīvu 92/43/EEK (Dzīvotņu direktīva).

4.8. *Veicināt aktīvu sabiedrības līdzdalību vides jautājumu risināšanā*

EESK aicina vides aizsardzības organizācijas savās valstīs vai reģionos aktīvāk veicināt sabiedrības izpratni par vides situāciju. Komiteja mudina Komisiju sekmēt šo procesu un piešķirt minētajām organizācijām attiecīgu finansējumu.

Briselē, 2018. gada 12. decembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER

([25]) Direktīva 2007/2/EK.
([26]) EESK atzinums "Laika pārbaudījumu izturēt spējīgi tiesību akti" (OV C 487, 28.12.2016., 51. lpp.).